

ת"פ 38644/09/18 - מדינת ישראל נגד מונטר גיט

בתי המשפט

בבית המשפט המחוזי

בירושלים

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

ת"פ 38644-09-18

תאריך: י"ח שבט תש"פ, 13 פברואר 2020

המאשימה

בעניין: מדינת ישראל

נ ג ד

הנאשם

מונטר גיט

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד ברכה בן אדרת

הנאשם וב"כ עו"ד עאטף פרחאט

גזר דין

1. כתב האישום (המתוקן)

א. הנאשם הורשע במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום המייחס לו הצתה, עבירה לפי סעיף 448 (רישא) לחוק העונשין ופגיעה בערכי טבע מוגנים, עבירה לפי סעיף 33(ג)+57(א) לחוק הגנים הלאומיים. הגם שלא ראיתי לנכון לפרט את כל שנאמר בכתב האישום, נמצא לנכון לתת ביטוי לעיקרי הדברים.

ב. על פי פרק העובדות לכתב האישום בו הודה הנאשם, לצד מספר חבריו, שהם ביום 11.9.18 הנאשם בשמורת הטבע "עינות צוקים" ("עין פשחה"). החבורה הגיעה למקום בשני רכבים. הנאשם, עובר לאירוע דלהלן, אף שתה לשכרה. על פי סעיף 3 לפרק העובדות של כתב אישום, סמוך לשעה 01:30, הרכב בו נסעו הנאשם וחבריו "נתקע" בשל מחסור בדלק. על פי סעיף 4 לפרק העובדות של כתב האישום, אחיו של הנאשם אשר היה ברכב האחר, נסע לתחנת דלק, מילא מיכל בכ- 10 ליטר בנזין ונסע לרכב התקוע בו שהם הנאשם, ומסר את המיכל לנאשם. הנאשם, יחד עם חבריו, רוקנו את מיכל הבנזין לתוך הרכב. ומכאן לליבת האירוע. על פי סעיף 5 לפרק העובדות של כתב האישום, הצית הנאשם את המיכל באמצעות מצת שהיה ברשותו, צמוד לגדר השמורה והאש התלקחה, אחזה בצמחייה הסמוכה והתפשטה אל תוך השמורה. חשוב ואף חמור סעיף 6 המלמדנו, שבעקבות הפצרות הנאשם,

הוא וחבריו ברחו מהמקום, על כל המשתמע מכך.

ג. בנסיבותיו של כתב האישום, יושם הדגש על הנזק שנגרם לשמורת הטבע, וכאמור בסעיף 7 לפרק העובדות:

כתוצאה ממעשיו של הנאשם נשרפו והושמדו כ- 100 דונמים של צמחייה וערכי טבע מוגנים ובניהם עצי תמר מצוי... וחישות של קנה סוכר מצוי.... סה"כ נפגעו מהשריפה ומפעולות הכיבוי כ- 210,000 מטרים רבועים מחלקה הדרומי של השמורה הסגור למבקרים. כמו כן נשרפו מאות עצי אשל ונגרם נזק רב לצומח ולבעלי החיים בשמורה. שטח השמורה אשר נשרף ונפגע כוסה בכמטר של אפר, דבר אשר יקשה על שיקומה של השמורה באופן משמעותי ויפריע להמשך ריבויים והתפתחותם הטבעית של החי והצומח בשמורה.

ד. בד בבד נתונה חשיבות להסכמה עובדתית נוספת שמצאה את ביטוייה בסעיף 4 להסדר הטיעון ולפיה היסוד הנפשי של הנאשם במועד ביצוע ההצתה, הינו קלות דעת. על פני הדברים, המדובר במלאכה מקצועית ומושכלת של הסניגור שהובילה להסכמה רלוונטית זו.

2. עמדת המאשימה ולשאלת מתחמי הענישה

א. עמדת המאשימה למתחם ענישה שיוגדר על טווח שבין שתי שנות מאסר לבין חמש שנות מאסר, וזאת לצד ענישה נלווית.

ב. בד בבד הפנתה בא-כוח של המאשימה את בית המשפט לפסיקה ואולם לא מצאתי פסיקה זו כרלוונטית, באשר באף אחד מהמקרים לא הוסכם על יסוד נפשי של קלות דעת, נושא שחשיבותו, לטעמי - ממשית. היסוד הנפשי בהליך הפלילי הינו מהותי, ואין הדעת נותנת, שאתייחס להצתה מכוונת, כבסיס לדיון בעבירה שבוצעה ביסוד נפשי מופחת.

ג. במוקד טיעוניה להחמיר, שמה המאשימה את הדגש על הנזק הכבד שנגרם לשמורה שכ- 100 דונם הימנה, לרבות החי והצומח, עלו באש, על העלות הכספית שנדרשה לכיבוי השריפה ושתידרש לשיקום השמורה, ועל בריחת הנאשם מהמקום.

ד. מטעמים שיפורטו נכונה היתה המאשימה בהגינותה להצביע על מיקומו של הנאשם במתחם סמוך לחלק התחתון, ובהמשך לכך נתבקש בית המשפט לעונש של 27 חודשי מאסר. כמו כן נתבקש בית המשפט לקנס גבוה ותנאי.

ה. עמדת המאשימה אשר למתחם - שגויה בבסיסה, באשר אין היא לוקחת בחשבון את היסוד הנפשי המוסכם. עם כל החומרה שבפרשה, עבירות בהן היסוד הנפשי מופחת, ושלא נסתיימו בפגיעה בגוף, אינן מובילות למתחם ענישה בסדרי הגודל בהם נוקטת המאשימה. עם זאת, גם להיקף הנזק משקל בקביעת גדרי המתחם, ונוכח בקשת ההגנה לעבודות שירות, אף אשוב לשאלה זו במעלה הדרך.

ו. בד בבד, לא ניתן להתעלם מגורם מחמיר ממשי, והוא בריחת הנאשם מהמקום, ולפי כתב האישום, אף היה הוא מי שדירבן את חבריו שעמדו לצידו, להימלט. יש אף מקום לשאלה הבאה: גם אם נגרמה הצתה בקלות דעת, האם אין לומר, שההחלטה לברוח נעשתה במודעות מלאה למשמעות הדברים?!

ז. בהמשך לאמור, ובדגש על היסוד הנפשי, קובע אני את גדרי המתחם, על הטווח שבין 4 חודשי מאסר בפועל, לבין 12 חודשים.

3. תסקיר שירות המבחן וטיעוני ההגנה

א. על שולחן בית המשפט הונח תסקיר בעניינו של הנאשם שלסופו של יום נוקט בהמלצה למאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. במצוות המחוקק אמנע מציטוט האמור בתסקיר, ועם זאת אתן ביטוי לעיקרי הדברים. מן הצד האחד, הוגדר הנאשם כנורמטיבי בבסיסו, אך מן הצד האחר ניתן ביטוי לכך שבעבר פנה לצריכת סמים וכי אף שתיית האלכוהול, לפחות בעבר, לא היתה לגביו בבחינת חריג. ואולם, התמונה הכללית נוטה אל הצד החיובי, תוך שמעריך שירות המבחן, שעל הפרק נאשם החש מחויבות למשפחתו וליציבות תעסוקתית, וגם עם צריכת הסמים הפסיק. אשר לצריכת הסמים, אך אעיר עתה, כי, מכל מקום, ספק עד

כמה על הפרק נושא רלוונטי לעבירה דנן: אין על הפרק אישומי סמים, העבירה דנן לא בוצעה על רקע זה, לנאשם אין עבר בתחום, ולפיכך, הנכון הוא להניח לכך.

ב. עוד לזכות הנאשם הודייתו בפני בית המשפט תוך קבלת אחריות למעשיו ובמאמר מוסגר, בשים לב לטענות ב"כ המאשימה, אציין, שגם אם, אולי, מסויג מעט שירות המבחן מהאופן בו קיבל את האחריות למעשיו, לדידי, משעה שהודה בבית המשפט, די בכך.

ג. עוד הודגש, שעל הפרק נאשם ללא עבר פלילי קודם, וכי היה הוא היחיד מבין אנשי אותה חבורה שהעמד לדין.

ד. ולאחר כל זאת, שב הסנגור והדגיש, ובצדק, שמוסכם גם על המאשימה שבוצעה העבירה בקלות דעת. נוכח זאת, נטען, ראוי במיוחד להימנע ממאסר מאחורי סורג ובריאח שעלול לדרדר את הנאשם.

ה. לבסוף נתבקש בית המשפט גם להקל בקנס, נוכח מצבו הכלכלי של הנאשם - בחור צעיר, ונשוי טרי (רעייתו, בהריון).

4. הדין המסכם

א. כפתח להמשך נדרש להדגיש את החומרה היתרה הגלומה בהצתה, ולא בכדי קבע המחוקק שעל הפרק עבירה שעונשה המרבי, כאמור ברישא לה - 15 שנה:

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתה הרבה של העבירה ועל הסיכון הגלום בה 'שראשיתה ידוע, אולם כיצד תתפשט ומה יהיה היקף הנזק הכרוך בה, הוא עניין שלמצית, בדרך כלל, אין שליטה עליו' (ראו: ע"פ 2599/07 קריין נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (30.4.2007)). על עבירה זו נאמר: '... ראשיתה גפרור ואחריתה עלולה להיות שערי מוות' (ע"פ 3210/06 עמארה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (18.3.2007)). לפיכך, עבירת ההצתה מחייבת בדרך כלל השתת עונש מאסר בפועל ובהתאם קבע המחוקק לצידה עונש חמור" [ע"פ 3116/13 ויאם קבלאן נ' מדינת ישראל (15.10.2013)]

לכך ניתן ביטוי רציף בפסיקת בתי המשפט: -

"הסיכון הגלום במעשה ההצתה, ובהשלכות ההרסניות והבלתי-צפויות העלולות להיגרם מהבערת אש בלתי מבוקרת - מחייבת, בדרך כלל, ענישה מוחשית ומרתיעה... חומרה זו אף נלמדת מלשון המחוקק, אשר קבע עונש כבד, בן 15 שנות מאסר, בצד עבירת ההצתה. יחד עם זאת, נקבע לא אחת, כי מנעד הענישה האפשרי בגין עבירת ההצתה הוא רחב וכל מקרה נקבע בהתאם לנסיבותיו" [ע"פ 2745/18 באסל אבו שארב נ' מדינת ישראל (8.8.2018)].

ב. ומכאן, לדילמה העיקרית בכל הקשור לגזר דין זה, והיא אפיינית לעבירות שהתבצעו ביסוד נפשי נמוך, אך למרות זאת, היה נזקן רב. לא בכדי נזכרו במהלך הדיון תאונות דרכים כדוגמא מובהקת למצבים בהם גורמת קלות דעת לנזקים יתרים.

ג. אף טיעוני הצדדים נטו במובהק, כל אחד מהם כשיטתו, לדגש על הנקודה העיקרית מבחינת כל אחד מהם. בעוד שלדברי המאשימה על בית המשפט לשים את עיקר המשקל על הנזק הרב עד מאוד שנגרם לשמורת הטבע, לחי ולצומח ואף לסכנת החיים האפשרית עקב ההצתה; שמה ההגנה את משקלה על נסיבות ביצוע העבירה ובפרט על כך שאין על הפרק עבירת-כוונה, ואך קלות דעת של הנאשם היתה זו שגרמה לנזק הרב שנגרם לשמורת הטבע.

ד. הפסיקה מתמודדת לא אחת עם התלבטויות מן הסוג שפורט כשמן הצד האחד נאשם שניתן ללא קשיים יתרים להגדירו כנורמטיבי, או לפחות כקרוב לכך, ומן הצד האחר נזק רב שנגרם בעקבות קלות דעת זאת. ככלל, כל מקרה ונסיבותיו, ואולם נטיית הפסיקה, מקום בו הנזק רב, לייחס לו משקל ניכר בגזירת העונש. ואכן, כפי שכבר נזכר, מרבית הפסיקה ביחס למצבים מסוג זה, התפתחה בהקשרן של תאונות דרכים. כך למשל, בע"פ 1802/17 ג'מאל אבו סיאם נ' מדינת ישראל (28.6.2018) נדון ערעורו של נהג משאית אשר היה מעורב בתאונת דרכים קטלנית. הנהג, אשר הודה במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום המתוקן, הורשעה בהריגה (שבע עבירות), לצד עבירות נוספות. עיון בפסק הדין מלמד, שלאורך כל הדרך נטען לקלות דעת, כבפרשתנו. ערעורו הופנה כלפי העונש שהושת עליו. לסופו של יום קבע בית המשפט העליון כי: "**המערער, שהוא נהג משאית מקצועי, יכול היה למנוע את התאונה בשלבים השונים לאורך היום הטראגי, לו שעה לאחד מסימני**

האזהרה הרבים שנקרו בדרכו.. יש לייתן משקל הולם לכך שבתאונה קיפחו את חייהם שבעה אנשים ועד רבים נפצעו.. תוצאה קשה זו, מצדיקה החמרה בענישת המערער, באופן אשר ייתן ביטוי לחומרת מעשיו של המערער ביום התאונה גם מנקודת מבטו של כל אחד מקורבנות התאונה ובני משפחותיהם".

אכן, בפרשתנו, אין המדובר בפגיעות בנפש, ופשיטא שההבדל רב. ואולם, יש בפסק דין זה, כמותו קיימים רבים נוספים, כדי להצביע על המשקל הניתן לתוצאות קלות הדעת בגזירת העונש: מטעם זה הובאה פסיקה זו.

ה. בהקשרו של גזר הדין דנן, נסבה המחלוקת בפרט על השאלה האם נכון להסתפק במאסר שירוצה בעבודות שירות או, שאין מנוס, כטענת המאשימה, ממאסר מאחורי סורג ובריא. ואכן, גם כאן, אין הדילמה קלה, באשר, ללא ספק, לא ניתן להתעלם מכך שעל הפרק נאשם ללא עבר פלילי קודם, שקלות דעת בלבד, היא זו שהובילה לתוצאות ההרסניות. ואולם, לסופו של יום, נוכח הנזק הרב שנגרם לשמורת הטבע ועל יסוד הפסיקה דלעיל, דומני, שאין מנוס ממאסר בפועל. בתוך כך יודגש, שגם לעזיבת המקום על ידי הנאשם וחבריו, משקל של ממש בהחלטתו זו. עם זאת, בכל הקשור להיקף המאסר, ניתן ונכון לקבוע אותו סמוך לתחתית מתחם הענישה, וזאת בשים לב לכך שעל הפרק נאשם ללא עבר פלילי, שקיבל אחריות למעשיו ובשים לב לכל האמור לעיל. אלמלא עזב הנאשם את המקום, מציב הייתי את הנאשם ממש על רף המינימום של המתחם. בשל עזיבתו תוך שידול חבריו לעזוב, אחמיר במעט.

ו. פשיטא לי, שככל שנעתר הייתי להמלצה לעבודות שירות, היה עלי להטיל על הנאשם את התקופה המרבית האפשרית בחוק, ולאזן פסיקה מקלה זו בקנס גבוה וימי מאסר הולמים, חלף הקנס, ככל שלא ישולם. לפיכך, אתן בנקודה זו ביטוי לשאלת בית המשפט את הסניגור הנכבד, האם לא נכון אף לנאשם לרצות מאסר מידתי, לבקש אגב כך קנס מתון יותר, ולהימנע מהסיכון שיידרש לעבודות שירות ארוכות, ולאחר שלא יעמוד בקנס הגבוה שיוטל עליו, עוד יישלח לבסוף למאסר בשנית, והפעם למאסר ממש. הגם שנותר הסניגור בעמדתו, דומני, שהיה בדיון זה כדי להוסיף ולהמחיש גם להגנה את הבעייתיות בעבודות שירות, גם

מבחינתה.

ז. כללו של דיון במסקנותי, שבשים לב להיקף הנזק והצורך להרתעת הכלל, ממאסר בפועל אין מנוס, אם כי ייגזר עונש זה סמוך לתחתית המתחם כפי שראוי ביחס לנאשם ללא עבר פלילי קודם שקיבל את האחריות למעשיו, וכאמור גם המתחם יוגדר ביחס ליסוד הנפשי המוסכם. כלל ועיקר: נזק בהיקף נרחב לחי ולצומח, טעון ענישה חמורה ומרתעת, ועל בית המשפט להעביר מסר זה לציבור, באופן חד וברור. זאת, אפילו נגרמה השריפה בקלות דעת: חומרת הנזק מדברת בעד עצמה, הפגיעה בערכי הטבע היתה חמורה ביותר, והמשקל שיש להעניק לנזק זה בשיקולי הענישה - רב. שלא לדבר על בריחת הנאשם מהמקום, דבר, שמוסיף ומכביד מאד על האפשרות להסתפק בעבודות שירות, ככל שעוד ניתן היה לשקול זאת.

וכל זאת, לצד קנס, שיקח בחשבון גם את המשמעות הכלכלית של תקופת המאסר, ומאסר מותנה רלוונטי.

5. סוף דבר, גוזר אני כדלקמן:-

- א. מאסר לתקופה של 5 חדשים, בניכוי 7 ימי מעצרו; יתייב לריצוי עונשו ביום 19.4.2020 בכלא ניצן.
- ב. כמו כן ירצה הנאשם 12 חדשי מאסר, אם בתקופה של שנתיים לאחר שחרורו ממעצרו דלעיל, יעבור עבירה נוספת לפי סעיף 448 לחוק העונשין.
- ג. קנס בסך של 15,000 ₪ שישולם ב-15 תשלומים מיום 1.4.2020; באי תשלום - מאסר לתקופה של 100 יום.

ניתן היום, י"ח שבט תש"פ, 13 פברואר 2020, במעמד

הצדדים.

עמוד 7